25/16

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 5 september 2025 door A., hierna te noemen klager, ingediende klacht tegen B, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen, gebruiker van het dienstmerk psycholoog NIP.

I De procedure

Het College heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift d.d. 5 september 2025 met de bijlage;
- de mailwisseling met klager d.d. 10 september 2025 naar aanleiding van het verzoek aan klager door het College om nadere informatie;
- het verweerschrift met de bijlage d.d. 10 oktober 2025;
- de brief van 10 december 2025 waarin de heer mr. A.C.H. Jansen zich stelt als advocaat namens verweerster en waarin hij de naam van de betrokken selectiepsycholoog noemt;
- de mailberichten van het College aan klager of dit voor hem aanleiding zou kunnen vormen de klacht tegen verweerster in te trekken;
- het mailbericht van 16 december 2025 van klager waarin hij (gemotiveerd) vermeldt dat het noemen van de naam hem geen aanleiding geeft om de klacht in te trekken;
- de bij mailberichten van 20, 30 en 31 december 2025 door klager overgelegde nadere stukken;
- het mailbericht van 5 januari 2026 van het College aan verweerster waarbij deze stukken werden doorgestuurd met de mededeling dat zij hierop desgewenst ter zitting kan reageren;
- de pleitnota van de advocaat van verweerster, voorgedragen ter zitting.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden ter zitting van het College van 14 januari 2026, waarbij klager en verweerster aanwezig waren. Klager werd bijgestaan door mevr. mr. K. Croezen, advocaat. Verweerster werd bijgestaan door mr. Jansen voornoemd en vergezeld door C, werkzaam als psycholoog bij X.

II Wat is er gebeurd?

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden, kan van het volgende worden uitgegaan:

a. Verweerster is werkzaam als psycholoog bij X in de functie van Hoofd Kennis & Expertise Centrum (KEC).
b. Klager heeft bij X gesolliciteerd naar de functie van Y, een wapen dragend beroep. De aanstellingsprocedure hiervoor bestaat uit een administratieve check, een psychologische selectie, een medische keuring en een veiligheidsonderzoek.
c. Op 2 juni 2025 heeft klager een checklist van ingrijpende gebeurtenissen ingevuld waaruit onder meer blijkt dat hij slachtoffer is geweest van aanranding en van verkrachting.

d. Op 6 juni 2025 heeft klager in het kader van de aanstellingsprocedure een Basis Psychologisch Onderzoek (hierna BPO) ondergaan, bestaande uit een capaciteitentest, persoonlijkheidsvragenlijsten en een semi-gestructureerd interview met een selectiepsycholoog (niet verweerster). De beoordelingsaspecten betreffen Sociaal functioneren, Discipline, Prestatiegerichtheid, Psychische Belastbaarheid, Leidinggeven, Motivatie en Communicatieve vaardigheden.
e. In het BPO wordt via een levensloopinterview met standaardvragen door de selectiepsycholoog een inschatting gemaakt van voornoemde zeven aspecten. Dit gebeurt aan de hand van het bespreken van ingrijpende gebeurtenissen in iemands leven. Vraag is hoe de kandidaat daar destijds op gereageerd heeft, de invloed op het functioneren toen en nu en de reflectie daarop. De verkregen informatie wordt gescoord aan de hand van een handboek.
f. Jaarlijks worden bij X ongeveer 12.000 BPO's afgenomen. Ongeveer een kwart van de sollicitanten valt daarbij af.
g. De uitslag van het BPO van klager, die hem aan het einde van de dag werd medegedeeld, was negatief. Klager heeft direct aangegeven dat hij het niet eens was met deze uitslag, die een jaar geldig bleef.
h. Op 10 juni 2025 heeft klager per abuis een medische keuring (hierna MK) ondergaan. Aangezien het eerdere BPO negatief was, had geen MK meer moeten volgen. De uitslag van die MK was positief.
i. Op 12, 13, 16, 17 en 18 juni 2025 heeft klager schriftelijk zijn dossier bij X opgevraagd.
j. Op 18 juni 2025 heeft klager via e-mail een zogenaamde officiële "bedenking" met bezwaar tegen het afkeurende BPO ingediend. Aan klager is vervolgens medegedeeld dat zijn bedenking met bezwaar in behandeling wordt genomen.
k. Op 8 juli 2025 heeft een tweede senior psycholoog met klager gebeld om te vragen wat zijn wensen zijn. Afgesproken werd toen dat eerst de door klager ingediende bedenking zal worden behandeld en daarna een resultaatsgesprek (RG) zal worden gevoerd.
l. Op 8 juli 2025 is de bedenking van klager ongegrond verklaard, hetgeen hem op 10 juli 2025 schriftelijk is medegedeeld.
m. Op 14 juli 2025 heeft klager bij de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna CKA) een klacht tegen X ingediend over de procedure rond het BPO. Daarop heeft de CKA hem laten weten dat de CKA in beginsel geen klachten behandelt zolang er bij de aspirant-werkgever nog andere mogelijkheden (zoals een RG) openstaan.
n. Klager heeft op 22 juli 2025 van de klachtenfunctionaris een uitnodiging voor het RG op 26 augustus 2025 ontvangen. Klager is vervolgens onder voorwaarden akkoord gegaan met het RG.
o. Op 29 juli 2025 heeft verweerster telefonisch contact opgenomen met klager. Ook heeft zij daarna via e-mail geantwoord op door klager gestelde vragen.
p. Bij mail bericht van 5 augustus 2025 heeft klager zijn vragen voor het RG opgestuurd aan X. Voorts heeft hij toen een bezwaar ingediend tegen het niet verstrekken van een kopie en volledige inzage in zijn dossier.
q. Op 26 augustus 2025 is het RG met klager door verweerster samen met C voornoemd gevoerd. Dit gesprek duurde 2,5 uur. In het gesprek is de afwijsgrond toegelicht. Klager heeft ook het dossier gedurende 1 uur in kunnen zien. Klager heeft toen eveneens op zijn verzoek kopieën ontvangen van het dossier, met uitzondering van de persoonlijke aantekeningen van de psycholoog. Aan klager is een gespreksverslag

"bijlage overzicht persoonsgegevens gespreksprotocol" van 2 pagina's verstrekt dat werd opgesteld door de selectiepsycholoog en door klager aan het College is overgelegd. Het gesprek heeft niet tot een oplossing geleid.

r. Op 27 augustus 2025 heeft klager het CKA geïnformeerd dat hij de klacht tegen X wil doorzetten.
s. Op 3 oktober 2025 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen waarin de regering wordt verzocht in de Wet op medische keuringen (WMK) te verduidelijken dat psychologische vragen door een psycholoog geen medische vragen zijn.
t. Bij mailbericht van 10 december 2025 heeft de advocaat van verweerster aan het College, en daarmee ook aan klager, de naam van de betrokken selectiepsycholoog doorgegeven. Die psycholoog is NIP-lid.
u. Op 15 december 2025 heeft het CKA een beslissing gegeven op de door klager ingediende klacht tegen X. Deze beslissing is door klager aan het College overgelegd. In die beslissing staat – voor zover hier van belang - vermeld dat het BPO moet worden aangemerkt als een aanstellingskeuring door een psycholoog in de zin van de WMK. De aan klager gestelde vragen naar zijn gezondheidstoestand in het BPO, zijn vragen over de gezondheidstoestand die alleen gesteld hadden mogen worden door een bedrijfsarts of onder diens verantwoordelijkheid door een ander. Nu dit niet is gebeurd, heeft X in strijd gehandeld met artikel 4 van de WMK.
Daarnaast heeft X een onevenredige inbreuk gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van klager. Tijdens het levensloopinterview is stilgestaan bij diverse ingrijpende gebeurtenissen zoals verkrachting en mogelijk ouderlijk geweld. Hiermee is in strijd gehandeld met artikel 3 WMK. Er is een onevenredig zware inbreuk gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van klager, wat zich niet verhoudt tot het doel van de gedragsmeting, aldus het CKA.
Het CKA beveelt X ten slotte aan de vragenlijst te herzien en vraagt aandacht bij X voor het feit dat het als aspirant-werkgever meermaals de persoonlijke levenssfeer van kandidaten bij BPO's onvoldoende respecteert.

III De klacht

De klacht zoals weergegeven in het klaagschrift, de mailwisseling van 10 september 2025 en de mail van klager van 16 december 2025 houdt in, zakelijk weergegeven, dat verweerster als leidinggevende en eindverantwoordelijke in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld omdat zij:

1. Gedurende zes maanden de naam en het NIP-nummer van de selectiepsycholoog heeft geweigerd te verstrekken;
2. Inzage in en afschrift van het eigen dossier aan klager weigert;
3. Niet bereid is op grond van het recht op correctie onware claims uit zijn dossier te halen;
4. Het onjuiste gedrag en de schendingen van de Beroepscode door haar collega steunt;
5. Heeft toegelaten dat hij in het gesprek van 6 juni 2025 onnodig aan negatieve ervaringen is blootgesteld doordat er (te) confronterende vragen zijn gesteld.

Klager stelt hiertoe dat verweerster als eindverantwoordelijke medewerking aan de klachtprocedure weigerde door naam en NIP-nummer van de selectiepsycholoog achter te houden. Zij verschuilt zich hierdoor achter protocollen die in strijd zijn met wettelijke kaders en de NIP-richtlijnen. Daarbij komt dat het CKA inmiddels uitspraak heeft gedaan, waaruit blijkt dat verschillende rechten van klager door X zijn geschonden. Klager is van mening dat

in het gesprek van 6 juni 2025 door de selectiepsycholoog veel te gedetailleerde vragen aan hem zijn gesteld. Daardoor is er ver over zijn grenzen heen gegaan. Klager vindt de rechtvaardiging die daarvoor door X wordt gegeven, onvoldoende. Klager is daarnaast als slachtoffer van seksueel geweld door het handelen van verweerster onnodig geretraumatiseerd, aldus klager.

IV De reactie van verweerster

Verweerster heeft de klacht gemotiveerd betwist. Zij heeft verklaard dat de aanstellingsprocedure volgens het geldende vaste beleid is verlopen. Het klopt dat er via zelfrapportage aan alle sollicitanten diepingrijpende vragen op het gebied van de persoonlijke levenssfeer worden gesteld. Vraag is daarbij hoe de meest vervelende ervaring is ervaren, c.q. hoe daarmee sindsdien is omgegaan. Dit wordt uitgevraagd om de psychische belastbaarheid van kandidaten te kunnen meten.
Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht, zal daarop in het onderstaande nader worden ingegaan.

V De overwegingen van het College

Welke uitgangspunten gelden bij de beoordeling?

V.1. Bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen gaat het er niet om of dat handelen beter had gekund, maar om het beantwoorden van de vraag of de psycholoog de zorgvuldigheid heeft betracht die van een redelijk handelend en redelijk bekwaam psycholoog kan worden verwacht door te handelen naar de Beroepscode.
Verder geldt het uitgangspunt dat psychologen alleen tuchtrechtelijk verantwoordelijk zijn voor hun eigen handelen. Dit betekent dat op grond van deze klacht alleen het handelen van verweerster en niet van de selectie-psycholoog ter beoordeling voorligt.

V.2. Anders dan verweerster aanvoert, kan het CKA waar klager een klacht had ingediend tegen X, niet gezien worden als “een andere tuchtrechtelijke instantie” in de zin van artikel 2.1.8 van het Reglement voor het Toezicht (RvT). Het CKA is een commissie die klachten behandelt over aanstellingskeuringen, verricht door aspirant-werkgevers in het kader van sollicitatieprocedures. Dit is iets anders dan het op basis van een klacht toetsen van individueel professioneel handelen in een tuchtprocedure. Daarom is er geen aanleiding de behandeling van deze klacht wegens samenloop te staken.

De bespreking van de klacht

V.3. Het College is van oordeel dat de klachtonderdelen 1 en 2 gegrond zijn. De klachtonderdelen 3, 4 en 5 zijn daarentegen niet gegrond. Hierna zal het College uitleggen hoe het tot dit oordeel is gekomen en waarom dit (gezien de deels gegronde klacht) leidt tot de oplegging van een waarschuwing aan verweerster.

V.4. Klachtonderdeel 1 over het gedurende langere tijd niet verstrekken aan klager van de naam van de selectie-psycholoog is, naar het oordeel van het College, gegrond.

Hoewel te begrijpen is dat X niet tevoren de naam van de selectiepsycholoog verstrekt aan de vele kandidaten in de procedure, ziet het College niet in wat er conform paragraaf 1.3.1 van de Algemene Standaard Testgebruik NIP (AST-NIP 2024) op tegen is om na afloop van het BPO op korte termijn die naam aan geteste kandidaten te verstrekken. Dit is ook in overeenstemming met artikel 62 van de Beroepscode, waarin wordt opgesomd welke informatie bij het aangaan en voortzetten van de professionele relatie wordt verstrekt. Verder volgt uit artikel 36 van de Beroepscode dat psychologen medewerking verlenen aan de behandeling van een klacht. Door de naam niet bekend te maken, is het na afloop van de test voor kandidaten niet mogelijk een klacht tegen de testende psycholoog in te dienen. Daarmee is in strijd gehandeld met artikel 36 van de Beroepscode en wordt het vertrouwen in de psychologiebeoefening geschaad (artikel 17 Beroepscode).

V.5. Klachtonderdeel 2 is eveneens gegrond. Uit artikel 66 van de Beroepscode volgt dat de psycholoog de cliënt *desgevraagd* inzage in en afschrift van het dossier verstrekt. Niet duidelijk is waarom het in dit geval van 6 juni tot 26 augustus 2025 moest duren voordat inzage in en afschrift van het dossier door X werd gegeven. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) geeft in artikel 12 lid 3 aan dat na een dergelijk verzoek om inzage en afschrift, onverwijld en in ieder geval binnen een maand informatie moet worden gegeven over het gevolg dat daaraan wordt gegeven. Dat is hier niet gebeurd en evenmin heeft er in dit geval verlenging van de termijn plaatsgevonden. Volgens artikel 100 van de Beroepscode stellen psychologen zich op de hoogte van de wettelijke bepalingen (waaronder eveneens is te begrijpen de AVG) die in hun werkveld van toepassing zijn en handelen daarnaar. Door pas na bijna drie maanden het recht op inzage en afschrift tijdens een gesprek aan te bieden, heeft verweerster dit Beroepscodeartikel geschonden.

V.6. Klachtonderdeel 3, inhoudende dat het recht op correctie is geschonden, is niet gegrond. Uit artikel 94 van de Beroepscode volgt dat het recht op correctie van gegevens in rapportage voor cliënten niet onbeperkt is. Bevindingen en conclusies vallen hier niet onder aangezien deze behoren tot de professionele verantwoordelijkheid van de psycholoog. Daarom kan verweerster niet verplicht worden zogenaamd “onware claims” uit de rapportage te halen, nog afgezien van het feit dat de rapportage niet door verweerster maar door de selectiepsycholoog werd opgesteld. De op- en aanmerkingen van klager zijn aan het dossier toegevoegd.

V.7. Klachtonderdeel 4, inhoudende dat verweerster het onjuist gedrag van haar collega steunt, is evenmin gegrond.
Of sprake is van onjuist gedrag en schendingen van de Beroepscode door de selectiepsycholoog, staat nog niet vast. Tegen deze persoon was door klager nog geen klacht ingediend ten tijde van de behandeling van deze klacht op de zitting. Dit klachtonderdeel wordt dan ook bij gebrek aan feitelijke grondslag afgewezen.

V.8. Ook klachtonderdeel 5, inhoudende dat klager onnodig aan negatieve ervaringen is blootgesteld, is niet gegrond. Ter zitting is gebleken dat klager hier doelt op het gesprek van 6 juni 2025 met de selectiepsycholoog. Verweerster was hier echter niet bij aanwezig. Daarom is dit deel van de klacht tegen verweerster evenmin gegrond.

De slotsom

Het College komt tot de slotsom dat de klacht gedeeltelijk gegrond is.
Verweerster is door klager q.q. aangesproken in haar functie van Hoofd KEC. In die functie dient verweerster haar eigen vrijheid om te kunnen handelen naar de Beroepscode te borgen (artikel 28 Beroepscode), maar draagt zij ook medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team (artikel 29 van de Beroepscode). Nu uit de klacht duidelijk is geworden dat binnen het Kennis & Expertise Centrum de richtlijnen uit de Beroepscode niet altijd even goed worden gevolgd, en verweerster vanuit haar functie verantwoordelijk is om daarop te letten, zal aan haar een waarschuwing worden opgelegd.
Een waarschuwing is een zakelijke terechtwijzing die de onjuistheid van een handelwijze naar voren brengt zonder daarop het stempel van laakbaarheid te drukken.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart de klachtonderdelen 3, 4 en 5 ongegrond;
- verklaart de klachtonderdelen 1 en 2 gegrond;
- waarschuwt verweerster.

Aldus gewezen en verzonden op 6 maart 2026

door:

mr. C.M. Berkhout, voorzitter,
mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
drs. R.A.M. Postma,
drs. F. Verkaik,
drs. S.J.A. de Vries,
leden

en ondertekend door de voorzitter,

w.g. C.M. Berkhout